

ДАРОВИТИ И ДРУШТВЕНИ КОНТЕКСТ

Уметност је вештина отварања врата вере онима који нису рођени са привилегијом да им кључ вере виси око врата.

Да ли је сврха текста на тему овог округлог стола да умни, одговорни људи дају тачну дијагнозу, научно и поетски засновану, и смире своју савест без наде да такво мишљење чињенице могу променити и побољшати статус човека, или је крајња сврха да, констатујућу болест, извор заразе, чак препоручују вакцину на крају, успемо само да извор проблема на време опоменемо да своју моћ и овим подацима честитих људи ојача? Осветљавање пећине неће нам помоћи да од звери побегнемо (Свети Августин).

Шта је креативно производ даровитости?

Данас је то креативност производње и отимања вишка вредности.

Креативни производ је све оно што клија у умовима даровитих појединаца, а није потребно друштву.

Некад је креативни производ појединца био осветљавање пута раста појединца како су га видели велики мислиоци. Данас је даровитост и креативност скоројевићко функционално проституисање тог дара и стављање у службу глобалној машинерији, стварања материјалног богатства које тежи да постане власништво све мањем броју људи са чудовишном могућношћу да припада једном човеку. Млади људи данима фионкирају стваралачком врхунцу у видео-играма, где усвајају и уређују нове светове, а у стварном животу немају да зараде парче хлеба.

Да креативни производ не би угрозио привилеговање људима и компјутеру појачане социјалне интелигенције и контроле, далеко више се, заборављајући своју епску поетску мисију постмодерне, користе симулакрумом смисла и вредности.

Најфиније мисли настају у катедрали хемије нашег мозга. Она делује из позадине, држи се по страни, али на крају наше хемије – просуђује и бира наше одлуке.

Можда највећи планетарни бизнис данас није ни енергија, ни ратови, ни дијаманти, већ новац који милиони људи плаћају да се ослободе вишка своје креативности, да га удаве у безнађу забаве и игре.

Колико је то различито од Епа о Гилгамешу, Одисеја, Сократа, Томаса Мора, па преко невине и наивне визије Томаса Мана, Хермана Хесеа, Фрома и свих сила, који су све веровали и певали о вери да је слобода остварење свега што може бити?

---

¹ vsvaskatedram@hemo.net

У предшколским установама деца се подстичу на ликовно стваралаштва фотографијама, илустрацијама које праве одрасли. Ретко се изузетни дечји радови користе као дидактичко мотивационо средство за другу децу. Кад се томе дода да се 99% дечје продукције напросто баца, да изузетних радова нема у јавним просторима ни у вртићима, као усмеравајуће запажање долазимо на нижи терен који постаје нелогичан кад схватимо да постмодерна и модерна уметност своје иновације дугују позајмицама управо од деце.

Креативни производ даровитих – то је сва уметност културе технологије и организације друштва који данас добијају други контекст.

Искуство уметности постаје реметилачки фактор друштва, па је замењена постмодерном праксом. Технологија већ дуго тражи начине како да превазиђе људску ограниченост. Друштвене заједнице постоје као цивилизацијска инерција, балван с којег се пажљивим резевима воља пред нашим очима ослобађа.

Живимо у доба антиуметничког и антиестетског постмодерног изобиља.

Генерације расту без искуства да је њихов ум способан и за ликовну контемплацију доживљаја који може бити и подстицај сопственог стваралаштва, односно креативних животних одлука. Ипак, нека помисао чини да се у дечјем стваралаштву редовно појављују чудесна остварења која би као дела одраслих била веома респектована.

Људска духовност – то су документи и успомене на остварења која ум може достићи и бити и делити. Слично олимпијадама телесних подвига. Поставља се питање да ли ико данас жели да решава проблеме. Њих има и све су већи, али они који осећају, знају и живе тескобу немоћи и сиромаштва немају и моћ да те проблеме реше. Они који производе њихове проблеме креативним методама – инжењери, уметници – имају сасвим другачију визију решавања растућих проблема друштва данас и о томе нам, наравно, ништа унапред не говоре.

Данас све мањи проценат људи има све више, а све већи број људи има све мање. Два века напора достизања социјалне правде избрисана су, па је посед оних који имају и немају као разломак истих као пре двеста година. И где је ту напредак?

Да ствари буду смешније и уметници имитирају тај тренд, па све већи број уметника има све мање и постаје непотребно, а све мањи број уметника има све више; при томе антиуметност коју производе гаси пламичке стваралаштва и вере све већег броја људи.

Људи се рађају неједнаки, али са истим правима. Ипак права појединац има онолико колико избори и може да купи.

Велики сан о једнакости људи о којима може остварити уметничко искуство и друштвена визија једнаке вере, данас се чини бесмислено.

Свет у коме људско знање не покреће прогрес и производњу, свет у коме човек од оног ко ствара вишак вредности почиње да троши ресурсе које неко сматра својим власништвом, постаје опако место.

Од максиме човек је највеће богатство до сазнања да човек угрожава наше богатство, да ли нас нешто дели или то већ живимо?

Да ли је то разлог изопштености дечјег аутентичног стваралаштва, да се заштити мит стваралашта професионалаца и/или дечје стваралаштво заједно са већином историјских уметничких искустава више није потребно обликовању психе и духовности човека новог доба?

Откривамо ужасавајућу неспособност да се снађемо у свету новог доба чију смо најаву преспавали.

Лични стваралачки потенцијали, везани страхом и несигурношћу и недостатком обуке да се примене, остају тек пуко осећање неког сна о слободи којој смо сами одсекли крила.

Како данас открити стваралаштво које се нуди у светски доступном ресурсу уметничке понуде?

Да ли је проблем данашњег света што га покреће борба за профит, а не остварање човекове способности?

Биће друштва данас је усмерено ка подношљивој стратегији коришћења човека за стварање материјалних вишкова, а биће човека је остварење стваралачких потенцијала свеколике даровитости уметности са хуманистичким потенцијалом, вере кроз коју материјални свет добија сврху.

Кроз историју свака заједница или друштво остварује удобност, поткупљује појединачки људски ум.

Уморност је количина функционалне мудрости коју можемо као чисту воду захватити сопственим устима и напојити жедног и своју нечистоћу.

Овај рад поставља питања зашто стваралаштва нема у оној мери колико то омогућава опште искуство уметности, да ли се то производи или дешава.

Да ли је човек „чудовишно и лењо биће кога на активност нагоне само велике муке”, како узвикује Јунг, или је и ова опаска човека из високог дворца даровитих скретања проблема на перфидну констатацију како се рађамо неједнаки у свету где су места једнаких већ заузета?